

Förskolläraryrket

STUDIEGUIDE

1FL007

Verksamhetsförlagd utbildning VFU II

Hösten 2013

Innehåll

1	KURSEN I KORTHET	3
2	KURSENS MÅL	3
3	KURSENS EXAMINATIONER OCH BEDÖMNING	4
4	UNDERVISNINGSFORMER	5
	VFU-BESÖK	5
	SCHEMA	6
	MYMOODLE	6
	ÖVRIGT	7
4	VFU-UPPGIFT	8
5	PROFESSIONSPORTFOLIO	9
6	KONTAKTPERSONER	10

1 Kursen i korthet

Kursen *Verksamhetsförlagd utbildning i förskolan, period II*, är den andra av fyra kurser inom ramen för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen.

Läroutbildningen vid Linnéuniversitetet har ett tydligt professionsperspektiv, det vill säga en utbildning som i alla delar fokuserar på yrkeskunnandets innehåll och utveckling. VFU syftar till att utveckla den studerandes förmåga att stödja barns lärande med stegrande krav beroende på var i utbildningen den studerande befinner sig. I VFU utvecklas en yrkesmässig beredskap för professionsutveckling och även ett vetenskapligt förhållningssätt till den kommande yrkesutövningen. I reflekterande samtal med VFU-lärare/arbetslag ges studenten under sin VFU möjlighet att utveckla insikt i och intresse för hur den pedagogiska praktiken kan problematiseras i relation till aktuella styrdokument och teori. VFU ska vara allsidig och innefatta samtliga arbetsuppgifter i en förskollärares vardag.

Kursen ska ge den studerande rika tillfällen att introduceras i yrket/uppfylla de förväntade studieresultaten. VFU-perioden utformas utifrån två olika perspektiv på yrkeslärande. För det första utifrån ett **deltagarperspektiv** där utbildningens roll är att föra den studerande in i en yrkespraktik och yrkesgemenskap. Förutsättningar ges för att den studerande ska kunna lära sig i praktiska situationer och genom egna och VFU-lärares erfarenheter.

För det andra skapas förutsättningar för att den studerande ska lära sig yrket utifrån ett **åskådarperspektiv**. Här ges tillfällen för den studerande att bevittna typiska situationer i yrket som sedan får utgöra exempel och underlag för reflektion.

Kursen utgör det andra steget i den studerandes verksamhetsförlagda professionella progression. Vad gäller den studerandes vetenskapliga progression utgör kursen en möjlighet att erfara verksamhetens frågor och problem samt relatera dessa till den övriga utbildningen.

2 Kursens mål

Mål för kurser i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är formulerade utifrån dokumentet Guide för handledning och bedömning i förskolläroprogrammet.

Dokumentet beskriver en progression i fyra nivåer:

Introducerande, Grundläggande, Utvecklad samt Fördjupad och tillämpad.

Efter avslutad kurs ska den studerande, **på minst introducerande**, nivå kunna

- göra lärandeinnehållet förståeligt, på ett för barnen tydligt och begripligt sätt samt på ett för ämnet/ämnetsområde korrekt sätt
- uppmuntra och synliggöra barnens egna initiativ att utvidga sitt lärande
- reflektera över i vilken utsträckning verksamhetsmålen har uppnåtts
- skapa och upprätthålla ett klimat som främjar goda relationer i barngruppen
- skapa och genomföra pedagogiska aktiviteter för barnens lärande som är trygga och stimulerande
- visa medvetenhet om vårdnadshavares inflytande över och delaktighet i den pedagogiska verksamheten

Efter avslutad kurs ska den studerande också, **på minst grundläggande nivå**, kunna

- agera utifrån att omsorg, fostran och lärande bildar en helhet i den pedagogiska verksamheten
- skapa stimulerande, och för barnen meningsfulla, läroprocesser som främjar deras lärande både individuellt och i grupp
- observera och dokumentera lärandeaktiviteter samt tolka dessa i förhållande till verksamhetens mål och den pedagogiska miljön
- kommunicera förväntningar på barnens lärande som är utmanande och som stimulerar till deras fortsatta utveckling
- tillvarata barnens kunskaper, erfarenheter och intressen för att stimulera varje barns lärande och utveckling
- använda lek för att stimulera barnens lärande och utveckling
- relatera de didaktiska valen i verksamheten till styrdokumentet
- medverka till ett klimat i den pedagogiska verksamheten som präglas av lyhördhet och respekt och som möjliggör barnens delaktighet och inflytande
- skapa och upprätthålla goda relationer med barnen
- visa ett professionellt förhållningssätt i sitt ledarskap
- relatera grundläggande värden i styrdokumentet till den pedagogiska verksamheten och det egna förhållningssättet
- reflektera över och ställa frågor om verksamheten utifrån teoretiska och praktiska argument

Dessa mål examineras i *Bedömningsunderlag, Förskolläraryrket VFU II* enligt beskrivning i dokumentet *Guide för handledning och bedömning*. Dessa dokument finns att hämta på:

<http://lnu.se/avdelningar/lararutbildning/student/verksamhetsforlagd-utbildning>

3 Kursens examinationer och bedömning

Institutionen för utbildningsvetenskap har huvudansvaret för kursen och examinerar samtliga poäng.

Kursen bedöms med betygen Underkänd eller Godkänd. Examination av målen sker genom observationer av den studerandes handlingar i den pedagogiska verksamheten samt i samtal mellan den studerande, VFU-lärare och universitetslärare. Universitetslärare genomför besök i verksamheten.

Därutöver examineras målen i samband med ett seminarium på universitetet den sista VFU-dagen. För betyget godkänd ska den studerandes prestationer bedömas som tillräckliga för den introducerande respektive den grundläggande nivån, enligt dokumentet *Bedömningsunderlag, Förskolläraryrket VFU II* dessutom ska VFU-uppgifter ha genomförts och redovisats med godkänt resultat på universitetet.

Vid underkännande av VFU har den studerande rätt att göra om sin VFU en gång.

Efter genomförd VFU skickar VFU-lärare ifyllt bedömningsunderlag till besökande lärare vid Linnéuniversitetet. VFU räknas som genomförd när den studerande har fullgjort samtliga obligatoriska VFU-dagar. Om VFU-dagar återstår när VFU-perioden är slut meddelar VFU-läraren besökande universitetslärare detta genom att, istället för ifyllt bedömningsunderlag, sända in särskild blankett som finns i underlaget. Vid frånvaro upp till fyra dagar kan dessa tas igen i nära anslutning till VFU-perioden. Uppgår frånvaron till en vecka eller mer ska dagarna tas igen sammanhängande i samband med terminsslut enligt överenskommelse mellan VFU-lärare, universitetslärare och VFU-koordinator vid Linnéuniversitetet.

4 Undervisningsformer

Möjligheter för den studerandes yrkeslärande skapas genom en variation av former:

- Aktivt deltagande i förskolans förekommande aktiviteter
- Observationer av pedagoger, barn och situationer i verksamheten.
- Samtal med barn, föräldrar, ledning och pedagoger inom verksamheten
- Planering, genomförande och uppföljning av pedagogiska aktiviteter.
- Handledarsamtal med VFU-lärare/lärarytbildare
- Seminarier med lärarytbildare/studenter
- Reflektion i professionsportfolio

Den studerande ska, så långt det är möjligt, delta i alla förekommande arbetsuppgifter som en förskollärare utför. Det innebär att den studerande deltar i öppning/stängning, planeringsmöten, personalmöten, föräldramöten mm och i den mån det är möjligt även utvecklingssamtal. När det gäller måltider är det avhängigt de direktiv som förskolan har angående detta och den studerande står själv för eventuella måltidskostnader. I övrigt följer den studerande de överenskommelser som finns på respektive förskola när det gäller schemaläggning, planerings-/reflektionstid etc.

Därutöver ska den studerande ges tid för att dokumentera yrkeslärandet i professionsportfolion (se separat uppgift) samt för att förbereda och dokumentera VFU-uppgiften (se separat uppgift)

VFU-besök

Under veckorna 47-49 kommer universitetslärare att besöka varje student under ca 2 timmar. I samband med detta besök ska den studerande genomföra en i förväg planerad aktivitet med en grupp barn med fokus på estetiska läroprocesser, språk eller matematik.

Därefter sker ett samtal mellan student, VFU-lärare och universitetslärare. Samtalet tar sin utgångspunkt i aktiviteten samt de kriterier som den studerande ska uppnå under VFU:n.

Universitetsläraren kommer att kontakta VFU-lärare och bestämma tidpunkt för besöket.

Schema

Närvaro vid VFU är obligatorisk och den studerande ska närvara motsvarande en heltidstjänst på den arbetsplats där den studerande är placerad. Ev frånvaro, med undantag för nedanstående två dagar, ska tas igen (se *Handbok för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom Lärarutbildningen*).

Två dagar av VFU-perioden är universitetsförlagda enligt nedanstående schema:

Dag	Tid	BG	Sal	Innehåll	Lär	
Må 11/11	13-15		M1083	Introduktion av verksamhetsförlagd utbildning (VFU-lärare och studerande tillsammans)	BSW	Kursplan Studieguide VFU-guide Bedömningsunderlag VFU-handbok
	15-17			Seminarium med utgångspunkt i bedömningsunderlag för VFU II (VFU-lärare och studerande tillsammans)		
	”-	A	H1411	”-	BSW	
	”-	B	H1412	”-	BLU	
	”-	C	H1314	”-	GSU	
	”-	D	K1212	”-	AEK	
	”-	E	K1213	”-	GHE	
Fre 13/12	10-15			Seminarium/redovisning av VFU-uppgift/professionsportfolio		VFU-uppgift Professionsportfolio
	”-	A	K2048	”-	BSW	
	”-	B	K2049	”-	BLU	
	”-	C	K2065	”-	GSU	
	”-	D	K2089	”-	AEK	
	”-	E	K3115	”-	GHE	

MyMoodle

Linnéuniversitetet använder sig av lärplattformen MyMoodle som är den digitala miljö som används för kommunikation och publicering av material vid lärarutbildningen. Förhoppningsvis har du redan registrerat dig och fått inloggningsuppgifter som student på Linnéuniversitetet. Inloggningsuppgifterna gäller till alla system du använder under din studietid. Om du är ny student på Linnéuniversitetet och du inte har skaffat studentkonto och/eller registrerat dig gör det du det här: <http://lnu.se/student/ny-pa-linneuniversitetet>

Du loggar in med ditt studentkonto genom att gå till <http://lnu.se/student> och sedan välja länken ”Studentwebben”. Då kommer du till en inloggningsruta där du skall skriva in ditt

användarnamn och lösenord. När du loggat in hittar du dina kurser som du är behörig till i en lista på sidan som presenterats. När du klickat på den kurs du vill gå in i öppnar sig lärplattformen i ett nytt webbfönster. Logga eventuellt in igen (om det behövs) med ditt användarnamn och lösenord för att komma till kursen.

I MyMoodle har vi skapat ett ”klassrum” för kursen där du hittar information som du söker om kursens upplägg i form av scheman, kursplaner och studieguide samt regelverket kring VFU:n. Här kan du också kommunicera med din basgruppslärare och/eller kurskamrater i olika forum/diskussionsgrupper. MyMoodle används också för *kontinuerlig information* under kursens gång, t ex kommer eventuella förändringar i schemat och information om examinationer att anslås här: <https://mymoodle.lnu.se/course/view.php?id=4730>

Övrigt

Antagna studenter inom lärarprogrammet måste uppvisa ett utdrag från belastningsregistret innan de går ut på VFU. Utdraget har en giltighetstid på ett år. Det är studentens ansvar att kunna visa upp ett aktuellt och därmed giltigt utdrag.

4 VFU-uppgift

I förskollärarens ansvar ingår dokumentation, uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten. För att detta ska vara möjligt behöver barnens lärprocesser synliggöras och försöka förstås. Den studerande ska under VFU-perioden observera och dokumentera barnens strategier och lärprocesser.

Genomförande:

1. Observera och dokumentera en grupp (minst två) barn som utforskar och experimenterar tillsammans, till exempel naturvetenskap, matematik, teknik. Detta kan ske vid barnens egen lek eller under en planerad aktivitet/ undervisnings-situation. Även om inte en vuxen deltar i aktiviteten ska du vara observant på de vuxnas interaktion med barnen samt den pedagogiska miljöns betydelse för aktiviteten. Du kan med fördel göra flera observationer, men du väljer sedan ut en som du dokumenterar och följer upp enligt nedan:
2. Använd dig av följande frågeställningar när du reflekterar över/tolkar dokumentationen:
 - Vilka målområden i läroplanen kan du knyta till aktiviteten?
 - Vad är det som intresserar barnen? Vad försöker de förstå?
 - Vilken betydelse har den pedagogiska miljön och materialet för aktiviteten?
 - På vilket sätt är pedagogerna involverade/engagerade i det som händer i aktiviteten?
3. Visa din dokumentation och reflektion/tolkning för din VFU-lärare/arbetslaget och diskutera på vilka fler sätt det är möjligt att tolka situationen. Diskutera också hur verksamheten skulle kunna utmana barnens intresse vidare och ge möjlighet för ökat lärande.
4. Planera och genomför (eventuellt med stöd av din VFU-lärare) en ny utmaning/aktivitet som tar sin utgångspunkt i diskussionen ovan. Du skall också i förväg formulera vilket/vilka mål i läroplanen som utgör grunden för den nya utmaningen/aktiviteten. Syftet ska vara att ge barnen ökad möjlighet att utforska och experimentera vidare med det de visade intresse för.
5. Reflektera över hur utmaningen gick. Ta gärna hjälp av frågeställningarna under punkt 2.
6. Skriv en sammanfattande text av processen i sin helhet, texten ska innehålla:
 - a. dokumentation/berättelse
 - b. reflektion över denna (även reflektionen som genomfrös tillsammans med VFU-lärare/arbetslag)
 - c. planering av ny utmaning
 - d. beskrivning av genomförandet samt
 - e. reflektion över den nya utmaningen

Texten läggs in på MyMoodle senast den 10/12 kl.16.00

Du tar också med din text till seminariet den 13/12 som underlag för diskussion.

5 Professionsportfolio

Din professionsportfolio innehåller redan fem rubriker från 1FL002:

- Vad är en förskola?
- Vad är kunskap – När/Hur lär man?
- Min egen barnsyn
- Mitt första självvalda innehållsområde
- Mitt andra självvalda innehållsområde

samt innehåll från VFU I där du tillämpade din analytisk/reflekterande kompetens genom att *identifiera och därefter reflektera över några områden inom*

- Relationell/kommunikativ kompetens
- Didaktisk/metodisk kompetens

Dessa rubriker har du nu *möjlighet att utveckla* när du erfar och deltar i förskolans verksamhet under den verksamhetsförlagda utbildningen, VFU II.

Sedan du genomförde din första VFU har du läst ytterligare kurser;

- 1FL004 Estetiska lärprocesser i förskolan
- 1FL005 Språkutveckling och litteracitet i förskolan
- 1FL006 Förskolebarns lärande i matematik

Det är dessa innehållsområden – estetik, språkutveckling och litteracitet samt matematik – som denna gång ska vara utgångspunkt för dina reflektioner i professionsportfolion. Du lyfter alltså fram dina föreställningar om ovanstående innehållsområden och gör därmed dina tankar synliga och möjliga att bearbeta och reflektera över.

- Vad tänkte du om ovanstående innehållsområden före VFU II? Vilka värden, värderingar och normer låg till grund för dina ursprungliga tankar? Varför tror du att du inledningsvis tänkte som du gjorde?
- Hur har dessa innehållsområden tagit sig uttryck i den pedagogiska praktiken under VFU:n?
- Har dina tankar om dessa innehållsområden förändrats fram tills idag? I så fall, hur och varför?
- Vad har bidragit till dina förändrade tankar/uppfattningar? Vad har du lärt dig? Vilka nya insikter har du fått?
- Vilka slutsatser kan du dra av detta?

För att belysa yrkesprofessionen ska du också ställa ditt resonemang, dina reflektioner och det egna lärandet kring ovanstående innehållsområden i relation till din roll som blivande förskollärare. Hur har du utvecklat ditt yrkeskunnande? Varför är det viktigt att du har bearbetat ovanstående innehållsområden?

Avslutningsvis ska du också fundera över och identifiera vad du behöver lära dig mer om.

Professionsportfolion redovisas i diskussionsseminarium den 13/11 2012.

6 **Kontaktpersoner**

Kursansvarig:

BSW Birgitta Söderlund Wijk

tel: 0470-70 88 02

e-post: birgitta.soderlund_wijk@lnu.se

Basgruppslärare :

AEK Anne Ekman

tel: 0470-70 82 65

e-post: anne.ekman@lnu.se

BLU Birgitta Lundbäck

tel: 0470-70 88 67

e-post: birgitta.lundback@lnu.se

GHE Gunilla Herrlin

tel: 0470-70 86 72

e-post: gunilla.herrlin@lnu.se

GSU Gunilla Sunesson

tel: 0470-70 88 75

e-post: gunilla.sunesson@lnu.se